

Дипломна робота на тему:
«Підготовка дітей старшого дошкільного та
молодшого шкільного віку для охорони
природи в контексті природоохоронної
діяльності»

Виконала
студентка
групи ДОПО-51(м)
Балаш С.М.

Науковий
керівник
Лисенко Н.В.

Актуальність теми

Я вибрала цю тему через те, що в Україні є багато проблем пов'язаних з екологічною ситуацією. Одна з них – виховання молодого покоління, здатно гармонійно співіснувати з природою, раціонально використовувати та відтворювати її багатства, психологічно готових оберігати природу.

Важлива роль у формуванні екологічної культури особистості належить як дошкільним закладам, так і початковій школі. Дослідження сучасної практики екологічного виховання дітей старшого дошкільного віку та молодшого шкільного віку, здійснені в Україні свідчить про те, що діти знають і усвідомлюють екологічні проблеми, виявляють досить відчутну стурбованість станом довкілля.

Ось чому зараз перед вчителями і вихователями стоїть завдання екологічної освіти, врахування їхніх морально-психологічних особливостей. Адже діти цього віку сприймають на віру все сказане педагогом. Його думка є для них більше вагомою, ніж думки друзів-однолітків, інших дорослих.

Мета дослідження:

теоретично обґрунтувати і експериментально перевірити вплив методики формування мотивів природоохоронної діяльності дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку у процесі екологічного виховання.

Завдання дослідження:

Відповідно до поставленої мети визначені завдання дослідження:

Розкрити сутність та структуру мотиваційної сфери дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

Охарактеризувати специфіку мотивів природоохоронної діяльності дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

Виявити особливості та напрямки природоохоронної діяльності дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

Визначити вплив експериментальної методики на результативність процесу екологічного виховання дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

*Об'єкт
дослідження:*

процес екологічного виховання старшого дошкільного та молодшого шкільного віку в процесі навчальної діяльності.

*Предмет
дослідження:*

Підготовка до природоохоронної діяльності дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

Теоретична (наукова значущість)

В умовах загострення проблем взаємодії людства й природи перед сучасною педагогічною наукою постає низка невідкладних завдань, пов'язаних з необхідністю виховувати молоде покоління не в згубній традиції якомога більше брати від природи, а й у шанобливому ставленні до всього суцього, що притаманне українському народові.

Серед якостей, що характеризують екологічну культуру особистості, важливу роль відіграють знання про природні закономірності, взаємодію людства та природи.

Відповідно до сучасних наукових досліджень, екологічний розвиток особистості проходить три стадії:

- На первинному рівні дитина виконує вимоги, боячись покарання;
- На другому рівні дотримання екологічних норм визначається намаганням належати групі і відповідати їх вимогам з метою самозбереження;
- На третьому рівні дитина добровільна і обирає екологічно прийнятну поведінку, бо переконана, що жити їй потрібно згідно норм, прийнятих нею добровільно.

В результаті проведеного теоретичного аналізу очевидними стають такі функції екологічного виховання:

- Теоретико-методологічна - зумовленість наявності фундаментальних основ, з позиції яких дається пояснення взаємозв'язку предметів та явищ навколишнього середовища;
- Соціально-культурна - виявляється в екологічній свідомості особистості, здатності помічати та реагувати на екологічні проблеми;
- Дидактична - пов'язана із збагаченням школярів системою екологічно спрямованих знань у сфері охорони природи.

Практична значущість

З метою перевірки ефективності розроблених матеріалів я проводила експериментальне дослідження особливостей формування мотивів природоохоронної діяльності дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

Експериментальне дослідження я проводила на базі ЗОШ I-III ступенів №4 м.Івано-Франківська у 3 класі. Формуючим експериментом було охоплено 23 учні експериментального класу. Одержані результати порівнювалися із аналогічними показниками 24 учнів контрольного класу, які працювали за традиційною методикою навчання. Плануючи процес формування мотивів природоохоронної діяльності учнів 3 класу, я врахувала необхідність наступних дій:

- визначення місця і функцій природоохоронної діяльності у структурі уроку;
- передбачення методичних та практичних труднощів, які можуть виникнути під час уроку;
- визначення змісту, обсягу та форми екологічно спрямованих завдань;
- планування природоохоронної діяльності через подачу навчальних завдань невеликими, логічно завершеними частинами;
- підбір наочного дидактичного матеріалу природоохоронного змісту, таблиць, схем, слайдів тощо;
- обґрунтування раціональних способів перевірки, оцінки та контролю природоохоронної діяльності учнів.

Характеризуючи результати контрольного зрізу я визначила такі критерії оцінювання рівнів сформованості мотивів природоохоронної діяльності учнів:

- a) високий рівень;
- b) достатній рівень;
- c) низький рівень.

Аналіз результатів констатуючого експерименту показав, що рівень розвитку мотивів природоохоронної діяльності учнів контрольного та експериментального класів на початку дослідження відповідав достатньому рівню, відповідно 50 та 51% від загальної кількості (таблиця).

Таблиця. Рівень розвитку природоохоронних мотивів наприкінці експерименту (у %)

Класи	Високий рівень	Достатній рівень	Низький рівень
ЕК	35	52	13
КК	13	58	29

Аналіз результатів формуючого експерименту показав, що рівень знань учнів експериментального класу наприкінці дослідження відповідає високому рівню розвитку мотивів природоохоронної діяльності, а контрольного – середньому і лише незначно підвищився – відповідно 84 та 57% від загальної кількості (діаграма)

Діаграма. Рівні розвитку мотивів природоохоронної діяльності наприкінці експерименту

Висновки

За результатами досліджень мною розроблено такі висновки:

- 1) Формування мотивів природоохоронної діяльності учнів розв'язується виключно за рахунок спілкування школярів з природою, в процесі збагачення їх знань про природу, норми та правила поведінки в ній, під час формування в учнів природоохоронних переконань, ставлення екологічної відповідальності.
- 2) Важливе завдання – це дати учням елементарні поняття про найпоширеніші предмети та явища природи, сформувані практичні уміння і навички догляду за рослинами, виховавши в них наукове розуміння явищ природи.
- 3) Результати експериментального дослідження довели ефективність запропонованої методики формування мотивів природоохоронної діяльності дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.
- 4) Я вважаю, що авторська методика формування мотивів природоохоронної діяльності дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку за своєю сутністю є методикою самопізнання та творчості дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. Тому її основним досягненням є особистісне зростання учнів, прискорення темпів їх дорослішання. Саме такий школяр і мотивований до охоронного ставлення до природи. З таким же успіхом він мотивований і до інших форм практичної діяльності. Це дає підстави для висновку, що запропонована нами методика може бути використана при розв'язанні цілого ряду проблем навчально-виховної роботи в сучасній школі.